

אם אין אני לי מי לי? פעילות בנושא ערבות הדדית בעם היהודי

מאת: משכוכית, רשת בתי ספר תאומים

קהל היעד: חטיבת ביניים, קבוצות מנהיגות

מטרות:

1. התלמידים יבררו את משמעות המושג "ערבות הדדית" עבורם.
2. התלמידים ידונו ויבררו מהי משמעות הערבות ההדדית בין יהודים החיים בארץ ובתפוצות.
3. התלמידים יפתחו תחושה של שותפות עם אוכלוסיות שונות בארץ ובעולם.

חומרי עזר: כרטיסיות, דפים חלקים, כלי כתיבה

מהלך הפעילות:

שלב א' - במליאה

שמש אסוציאציות - ערבות הדדית - מהי?

שלב ב' - חברותות

אין אני לי, מי לי? וכשאני לעצמי, נוח אני? ואם לא עכשיו, אימתי?
כיצד הנכם מבינים את האמירה של הלל הזקן? כל חברותה תברר את ההתייחסויות השונות של השותפים ותבחר נציג לדיווח על השיח שהתקיים במליאה. איסוף התשובות במליאה ודיון כיתתי - התשובות יתועדו בקובץ/מצגת אשר מאוחר יותר ישלחו לחברים בתפוצות.

שלב ג' - פעילות ודיון במליאה

1. כל חברותא תדווח על השיח שהתקיים במסגרתה.
2. המורה ייתן את הפרוש: אם אני לא אדאג לעצמי - מי יעשה זאת במקומי? אבל כשאני דואג רק לעצמי ולא לטובת אחרים - מה ערכי? ואם אני עושה את חובתי עכשיו - מתי אעשה אותה?
3. המורה יצייר חמישה מעגלים על הלוח או יציב בריסטול על הרצפה שמצוירים בו חמישה מעגלים - חשוב לצייר חמישה מעגלים נפרדים על מנת שהילדים יוכלו לתאר כל מערכת יחסים בה יחפצו בין המעגלים ולא תתפס מערכת יחסים כל שהיא באמצעות הציור הראשוני. המורה יציג את המעגלים השונים:

- מעגל ראשון - אני וקרובי
- מעגל שני - יהודים בישראל
- מעגל שלישי - תושבי מדינת ישראל שאינם יהודים
- מעגל רביעי - יהודים בתפוצות
- מעגל חמישי - תושבי העולם שאינם יהודים

במקביל כל ילד יקבל את חמשת המעגלים מצוירים בדף עבודה אישי ויבקש לשרטט את מערכת היחסים כפי

שהוא רואה אותה בין המעגלים. יש לאפשר כעשר דקות שקטות לעבודה אישית. המורה יבקש מילדים המוכנים ומעוניינים בכך לשתף את הכיתה בשרטוט שהכינו ולהסביר את בחירתם.

שאלות לדין:

- כלפי מי חלה לדעתכם האמירה של הלל הזקן?
- כיצד הנכם מבינים את האחריות שלכם כלפי הקבוצות השונות המתוארות במעגלים?
- האם יש שוני במידת האחריות שלכם כלפי יהודים ולא יהודים?
- האם יש הבדלים בין תפיסות שונות? אם כן, ממה הם נובעים לדעתכם?
- כיצד היו משרטיים חבריכם בתפוצות את מערכת היחסים בין המעגלים?

שלב ד' - התמודדות עם דילמות בחברות

הנכם חברים בוועדה לבקשות סיוע של הסוכנות היהודית. לפניכם מספר מקרים שהובאו לשולחן הוועדה להכרעה. בחרו לאיזו מהבקשות תתנו סיוע ואיזו מהבקשות תדחו:

1. בית ספר יהודי בעיר קטנה באורוגוואי שעלול להיסגר בשל חוסר תקציב הטיסה.
2. חייל צה"ל בודד שעלה לארץ לבדו מעוניין לבקר את משפחתו אך אין לו כסף למימון כרטיס הטיסה.
3. דרוש תקציב למימון מתנ"ס לילדים מהמגזר הערבי בשכונת עוני
4. קהילה יהודית המתמודדת עם אירועי אלימות כנגדה וזקוקה לסיוע
5. ילד בפנימייה אשר משפחתו לא מתפקדת וזקוק להשתלת קרנית על מנת שלא לאבד את ראייתו והתור להשתלה בארץ אינו ריאלי
6. משפחה ערבית ישראלית הזקוקה לסיוע להשתלה לבנה הפעוט
7. קהילה רפורמית בדרום הארץ הזקוקה לסיוע להקמת בית כנסת

ניתן להוסיף אירועים וכמובן לגוון. במידה ויש אירועים רלוונטים מחיי הקהילה שלכם חשוב להשתמש בדוגמאות אותנטיות.

שלב ה' - דיון במליאה

לפני שניגש לשיחה תמנה המורה (מבעוד מועד) מספר תלמידים אשר ייקחו על עצמם את תפקיד המתעדים. תלמידים אלו יבחרו את הדרך בה יציגו את הדיון שיתרחש לחבריהם בקהילה המקבילה. סיכום העבודה בחברות, הצגת השיח שהתקיים וההחלטות שהתקבלו.

שאלות לדין:

1. מה עלה בשיח בין חברי הוועדה?
2. אילו מתחים עלו?
3. כיצד התקבלו הכרעות (מה היו המגננים/ קריטריונים) להחלטה?
4. אם הדיון הנ"ל היה מתקיים בקרב חבריכם בתפוצות - האם השיח היה דומה/ זזה/ שונה? באיזה אופן? האם היו מתקבלות החלטות דומות? מדוע?

שלב ו' - שיח עם השותפים מעבר לים

לאחר השיח יועלה תיעוד הדיון לאתר/ בלוג המשותף לשתי הכתות. ייתקיים דיון אינטרנטי משותף ויערך וידאו

קונפרנס בו ידונו במשותף במספר דילמות ותתקבל הכרעה מועדה שתמונה מבעוד מועד מנציגי שתי הכתות בארץ ובתפוצות.

שיח מסכם
חשוב לקיים שיח ולעבד את החוויה המשותפת עם השותפים מעבר לים. מצ"ב מספר שאלות אפשריות לשיח מסכם ולעיבוד החוויה המשותפת.